

Europees Cohesiebeleid post-27

Kansen en uitdagingen voor Noord Nederland

Odilia van der Valk

Themamiddag: Kennis voor regionaal beleid

Groningen (NL), 17 September 2026

AGENDA

Welke veranderingen zijn in Brussel in voorbereiding?

Welke kansen ontstaan voor regio's?

Welke uitdagingen liggen er in het verschiet?

- Voorstellen van de EC
- NRPPs en NRPP NL
- Financiële verdelingen
- Presetatiegericht afrekenen
- Tijdlijn
- Kansen?

VOORSTELLEN VAN DE EUROPESE COMISSIE

Herziene begroting

- Zeven MFK-pijlers samengevoegd tot 4
- Cohesiebeleid en het GLB samengevoegd onder één pijler

Andere prioriteiten

- Bezuinigingen op Cohesie (-12%) en GLB(-9%)
- Verhoging van de begroting voor concurrentievermogen (+139%)

Governance

- NRPPs, prestatiegerichte financiering, simplificatie en flexibiliteit

NRPPS

Nationaal Regionaal Partnerschap Plan

Van 540 regionale plannen

- Naar 27 NRPPs (+1 Interreg plan)

Thematische deelterreinen

- Regionale ontwikkeling, GLB, Visserij en marietiem, Sociaal en werkgelegenheid, Migratie, grenzen en veiligheid,

NRPP IN NEDERLAND

Stand van zaken

Ministerie van
Financiën en
ministerie van
Economische Zaken

Conceptstukken van
elk ministerie
verwacht voor kerst

Economische
hoofdstuk: 12
provincial
investeringsplannen
(Prins)

In samenwerking
met IPO en VNG

30 oktober
hoofdstukken
verdeeld en
vastgesteld

NRPP in mei 2027
rond, start
consultatie met de
EC

NRPPS

Kansen en Risico's

Meer integratie en synergieën bidet potentieel

biedt potentieel, maar brengt ook risico's met zich mee van concurrentie, inconsistenties in regelgeving en een verminderde zichtbaarheid van het cohesiebeleid.

Zorgen over centralisatie

in veel landen – verzwakking van de rol van regio's, ook met regionale hoofdstukken

Vereenvoudiging is onzeker

– mogelijk ontstaan nieuwe lagen van complexiteit, met overgangskosten en beperkte zekerheid dat flexibiliteit de uitvoering daadwerkelijk zal vergemakkelijken.

FINANCIAL ALLOCATIONS

Eén EU-fonds

- €865 miljard samengebracht in één fonds, dat via nationale plannen wordt toegewezen

Verandering in de verdeelmethode

- de Berlijnse verdeelsleutel wordt afgezwakt; alleen minder ontwikkelde regio's (LDR's) krijgen een vooraf gereserveerd budget

Meer nationale sturing

- lidstaten bepalen zelf de verdeling van middelen binnen het nationale plan
- Vergroot interne concurrentie

Risico's

- Bezuinigingen op financiering en grotere onzekerheid, vooral voor TR en MDR.
- Roep om minimumtoewijzingen, duidelijke regels en territoriale waarborgen

PERFORMANCE BASED BUDGETING

New (RRF based) model

- betalingen voor mijlpalen/doelstellingen
- Gekoppeld aan investeringen + hervormingen
- Niet meer vergoeden van kosten

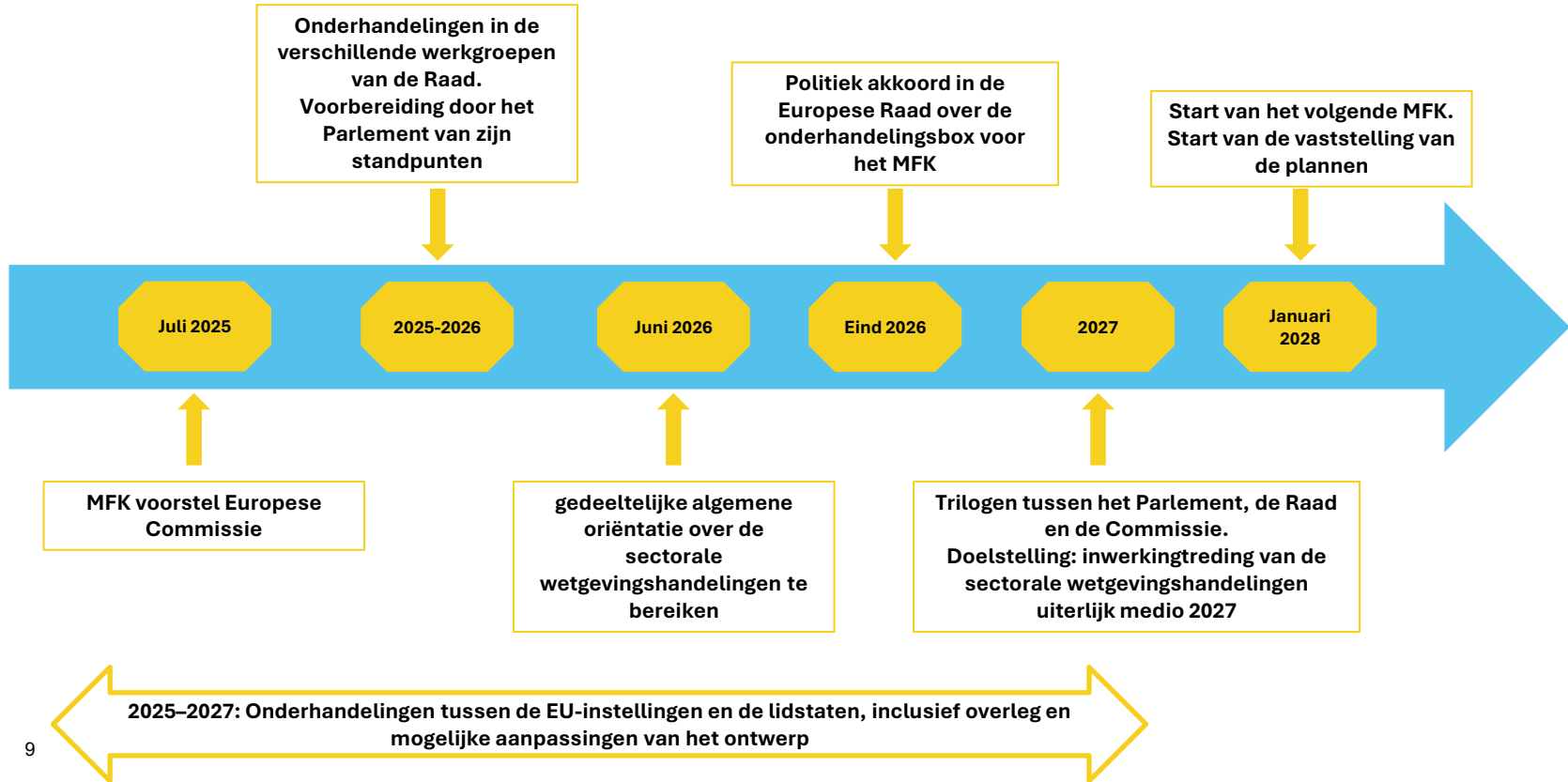
Voordelen

- meer waar voor het geld en meer verantwoordingsplicht
- snellere uitbetalingen
- grotere zichtbaarheid van EU-resultaten

Nadelen

- het definiëren/evalueren van mijlpalen/doelstellingen
- outputs versus resultaten
- rigide doelstellingen
- subsidiariteit
- nieuwe administratieve lasten
- stapeling van regels

Tijdlijn onderhandelingen MFK

SAMENVATTING

Begroting: bezuinigingen op het cohesiebeleid (–12%) ondanks een groter MFK, zonder geoormerkte middelen voor MDR-/TR-regio's

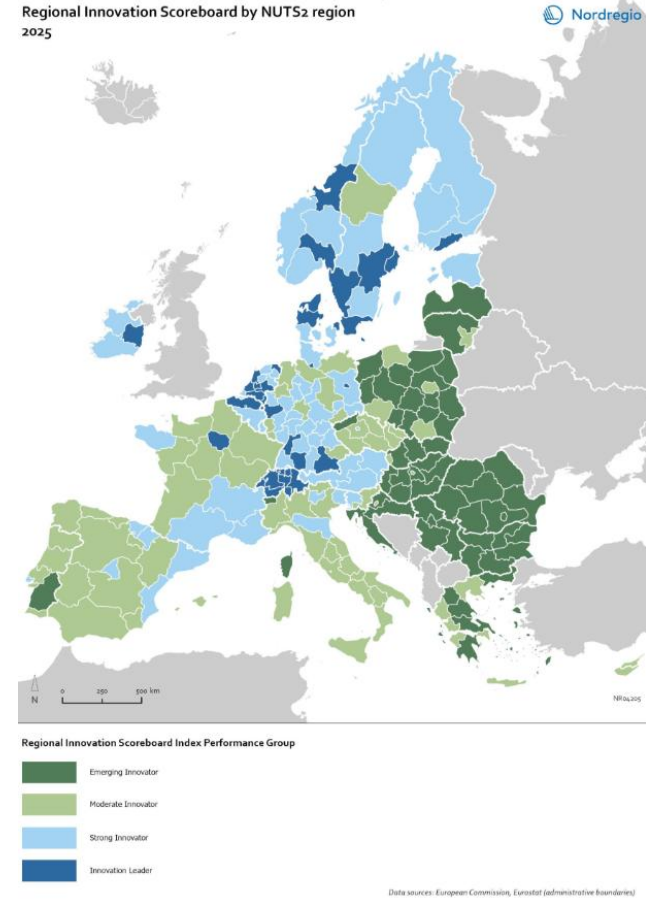
Vereenvoudiging: Centralisatie + een nieuwe financieringsaanpak die gekoppeld is aan hervormingen. Kan leiden tot extra complexiteit en uitdagingen op het gebied van coördinatie

Multilevel governance: Meer nationale coördinatie en controle. Brengt het risico met zich mee dat de rol van subnationale overheden wordt verkleind

KANSEN?

- Betere verbinding met landbouw, arbeidsmarkt, innovatie, etc.
- Regionale netwerken belangrijk
- Nieuwe thema's
- Budget pijler 2 (+139%) voor innovatieve regio's.

MEER LEZEN?

Mendez, C., Kah, S., & van der Valk, O. (2026). *Cohesion Policy and NRPPs 2028-2034: Preparing for a New Delivery Model*. (IQ-Net Thematic Paper; Vol. 60, No. 2).

Mendez, C., Bachtler, J., van der Valk, O., & McMaster, I. (2026). *Flexibility and Simplification in Cohesion Policy under the 2028-2034 MFF Proposals*.

Mendez, C., & Kah, S. (2026). *What future for EU Cohesion Policy? Reform ambitions and realities*. (IQ-Net Thematic Paper; Vol. 59, No. 2).

Wostner, P., & Bachtler, J. (2025). *Improving EU Competitiveness within a Reformed MFF and Cohesion Policy: Directionality, Alignment and Leverage*. (European Policy Research Papers; No. 119). University of Strathclyde.

Begg, I., Liscai, A., Darvas, Z., Fiore, A., Krystyanczuk, M., Sekut, K., Bachtler, J., Kah, S., Mendez, C., & van der Valk, O. (2025). *Performance-based Instruments: How Could Their Design be Improved?*

Bachtler, J., Mendez, C., & Downes, R. (2024). *Charting a New Course for EU Cohesion Policy After 2027*.

Dankjewel!

